

ἀξιώσεις τοῦ Ἡμερολογίου μας φαίνονται δικαιοτάται, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι καὶ τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν θά τας ἀναγνωρίσῃ καὶ θά παράσῃ πρόθυμον τὴν ὑποστήριξίν του, ἄνευ τῆς ὁποίας τίποτε δὲν εἴμπορεῖ νὰ προαχθῇ καὶ νὰ τελεσθῇ.

ΓΡ. Ξ.

ΕΚ ΤΗΣ ΦΑΥΣΤΑΣ

Μονόλογος τῆς Φαύστας κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς γ' πράξεως.

Ναί, ἦ Ἥως τί εὐτυχής! ἠγάσθη τοῦ Μαντίου τὸν υἱόν, τὸν νέον Κλεῖτον, καὶ τὸν ἦρπασε. Τὸν Κεφάλον ἠγάσθη, τὸν Ὁρίωνα . . . τίς οἶδε πόσους ἄλλους; καὶ τοὺς ἦρπασε τοὺς ἦρπασεν, ὡς ἂν εἰ εἶχεν ὄνυχας ἄρπυίας, ἢ θεά, ἢ ῥοδοδάκτυλος! Πῶς νὰ μὴ φύγῃ προτροπαδὸν πρὸ αὐτῆς ἢ Ἀφροδίτη, ἢ σεμνὴ προστάτρια τῶν δεσποινῶν τῆς Ῥώμης; Ἐ, Ὁβιδίε! ἐγὼ, ἐγὼ νὰ σὲ διδάξω ἔπρεπε τῶν θεαινῶν σου καὶ θεῶν τοὺς ἔρωτας. Τὰ ῥόδα φέρει ὄχι εἰς τὸ πρόσωπον ἀλλὰ εἰς τοὺς δακτύλους ἢ καλὴ Ἥως, διότι κόρη εἶνε ἀναιδίης μητρὸς ἀναιδεστέρας. . . τῆς Νυκτός. . . Ἄψ' οὐ ἢ Νύξ μορφήν δὲν ἔχει, ποῦ τὰ ῥόδα τῆς Αἰδοῦς θά εὔρουν τόπον; Ἄν ἐκ τῆς αἰδήμονος ἡμέρας τῶν ἀνθρώπων ἢ ἀπρόσωπος καὶ ἀφανὴς Ἥως τοὺς ἐρωμένους τῆς ἀρπάξῃ, εἰς τὰ σκότη πάλιν τῆς νυκτός τοὺς θάπτει εἰς τὰ σκότη, τὰ ἀνήλια, ὅπου τυφλῆ κοιμᾶται πᾶσα δύναμις τῆς φύσεως, κ' ἐκεῖ εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν καθεύδει ὕπνον αἰωνίου ἔρωτος. Ἥως κ' ἐγὼ, θυγάτηρ εἶμαι τῆς Νυκτός κ' ἐγὼ ἄλλ' ὄχι τῆς Ἑλληνικῆς οὐδὲ τῆς τῶν Λυσίων. Εἶμαι κόρη τῆς Νυκτός χωρῶν ὑπερβορείων, κρύων, Ἰσοφρονῶν. Ἥως, ἀλλὰ ἀγρία, βάρβαρος Ἥως. Ἡ γενεά μου εἰς τὴν νύκτα τῶν δασῶν τῆς Παννονίας ἐκοιμᾶτο βάρβαρος μακροὺς αἰῶνας, ποῖν ἐκ τοῦ Παννονικοῦ Σιρμίου ὁ πατήρ μου Μαξιμιανὸς ὀρμήσας λάβ' εἰς τὰς τυλώδεις χεῖρας του ἀντὶ ἀρότρου ξίφος κ' ἐκρωμαῖσθεις ὡς Καῖσαρ μοναρχήσῃ καὶ ὡς Αὔγουστος. Ἐκεῖθεν εἰς τὸν κόσμον τὸν Ῥωμαϊκὸν προῆλθον, καὶ μετ' ἀποπλάνησιν μακρὰν εὔρηκα τέλος τὸν Ὁρίωνα μου . . . Ὡς Ἥως τὰς χεῖρας τὰς ῥοδοδάκτυλους μου ἐκτείνω, τὸν ἀρπάξω, κ' εἰς τὴν φιλὴν μου κοιτίδα, τὴν Ἰσοφῶν κ' αἰωνίαν τῶν δασῶν τῆς Παννονίας νύκτα τρέχω, καὶ ἐκεῖ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ φιλτάτου μου Ὁρίωνος ῥιφθεῖσα, ζῶα ἢ νεκρά, κοιμῶμαι ὕπνον αἰωνίου ἔρωτος.

Δ. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

ΚΑΤΑ ΤΙ ΥΠΕΡΕΧΟΥΣΙ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟΝ ΤΑ ΖΩΑ

Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Νάθιγκαμ συνέλευσιν τῶν ὀκτὼ τμημάτων τῆς Βρετανικῆς Ἑταιρίας ὁ προϊστάμενος τοῦ μηχανικοῦ τμήματος κ. Τερεμίας Χαῖδ (Head) ἀνέπτυξε πειστικώτατα τὴν γνώμην, καθ' ἣν ἡ σημερινὴ μεγάλη πρόοδος τῆς μηχανικῆς ἐπιστήμης, ἴσως δὲ καὶ ἡ ἀρχὴ αὐτῆς προέρχεται πρὸ πάντων ἐκ τῆς ἀκριβοῦς παρατηρήσεως τῶν φυσικῶν καὶ ἰδίως τῶν ζωικῶν μηχανισμῶν. Ἡ διατριβὴ τοῦ ἐπιφανοῦς ἐπιστήμονος ἔχει κατὰ τὴν περίληψιν τῶν λονδινεῶν «Καιρῶν» ὡς ἐξῆς:

«Πολλά, καὶ ἴσως τὰ πλείστα τῶν ζώων, δύναται ἐγκαίρως προπαρασκευαζόμενα νὰ διδαχθῶσι τὴν χρῆσιν παντοίων μηχανῶν. Πασίγνωστος εἶναι ὁ ἐν τῇ ἐπαύλει τοῦ Καρισθροῦκ ὄνος, ὁ ἀνασύρων ὕδωρ ἐκ βαθυτάτου φρέατος διὰ τροχοῦ ὀδοντωτοῦ, ἀπαραλλάκτως ὅπως ὁ προκατόχος αὐτοῦ ἀνθρώπινος ἀντλητής. Ἐτυχε δὲ νὰ ἴδω καὶ κανάριον ἀντλοῦν ὕδωρ ἐκ φρεατιδίου, ὀρυχθέντος ὑπὲρ τὸν ἕνα πόδα χαμηλότερα τοῦ πασσάλου ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκούρνιαζε, διὰ δακτυλῆθρας προσηρτημένης εἰς τὴν ἄκρην λεπτῆς ἀλύσου, τὴν ὁποίαν ἀνέσυρε διὰ τοῦ ῥάμφους, συγκρατοῦν ἐκάστοτε διὰ τῆς ἐπιθέσεως τοῦ ποδός τὸ ἀνελευσθὲν μέρος τῆς ἀλύσου καὶ ἐξακολουθοῦν ἔπειτα τὸ ἔργον διὰ τοῦ ῥάμφους. Ὅταν ὁ τοιοῦτος καδίσκος ἐφθάνει εἰς τὸ ἀπαιτούμενον ὕψος τὸ πτηνὸν ἔπινε τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ καὶ τὸν ἄφρινε ἔπειτα νὰ πέσῃ εἰς τὸ βάθος τοῦ φρέατος. Παρὰ δὲ τοῦ κ. Κ. Οὔδ (Wood) ἐπληροφορήθητι ὅτι οἱ κόρακες οἱ διακτώμενοι παρὰ τὰ ὄστρεϊδιοφῶρα παράλια τῶν Ἰνδιῶν, ἀναμένουσι μέχρις οὗ ἀποκαλύψῃ ἡ ἀμπωτις τὰ ὄστρεϊδια, τὰ ὁποῖα μένουσιν ἐπὶ τινὰς ἀκόμη στιγμὰς ἀνοικτά. Πρὶν ὁμῶς ἐπιπέσῃ νὰ τὰ φάγῃ προνοεῖ ὁ κόραξ νὰ παρενθῆσιν μικρὸν λιθάριον μεταξὺ τῶν ὄστράκων, ἀσφαλίζον οὕτω κατ' ἐνδεχομένον κλεισίματος τὸ τε γεῦμά του καὶ τοῦ ῥάμφους του τὴν ἀκεραιότητα.

Ὁ δὲ πῖθηκος κάλλιστα γνωρίζει νὰ συντρίβῃ καρύδια διὰ λίθου καὶ νὰ μεταχειρίζεται τοῦτον ὡς βλήμα κατὰ τῶν ἐχθρῶν του. Καίτοι ὁμῶς ἐξυπνος παγιδεύεται εὐκόλως εἰς τινὰς χώρας διὰ τοῦ ἐξῆς τρόπου: οἱ ἰθαγενεῖς προσδένουσιν εἰς κλάδον δένδρου κείλην κολοκύνθην περιέχουσαν ὀρύζιον, διὰ τῆς ὁπῆς τῆς ὁποίας δύναται νὰ διέλθῃ ἡ κενὴ χεὶρ, ὄχι ὁμῶς καὶ ἡ πλήρης ὀρύζης πυγμὴ τοῦ πιθήκου, ὅστις δὲν φαίνεται ἔχων τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν νοημοσύνης ὥστε ν' ἀρήσῃ τὸ ὀρύζιον καὶ ν' ἀποσύρῃ τὴν χεῖρα ἐκ τῆς παγίδος.

Πάντα τὰ ζῶα εἶναι κατὰ τε τὴν κατασκευὴν τοῦ σώματος καὶ τὰς ποικίλας αὐτοῦ λειτουργίας μηχαναὶ τόσον πολὺπλοκοι, ὥστε δυνάμεθα μόνον νὰ θαυμάσωμεν αὐτάς καὶ σπανίως νὰ προσπαθῶμεν κατὰ τι νὰ τὰς μιμηθῶμεν. Τὸ μηχανικὸν λεξιλόγιον πάσης γλώσσης ἐλήφθη κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν μελῶν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζώων, εἰς τῶν ὁποίων τὸ σῶμα δυνάμεθα ν' ἀνεύρωμεν τὸ ἀρχικὸν σχέδιον πλείστων μηχανημάτων.

Ὁ κ. Χαῖδ προβαίνει ἔπειτα εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ φυσικοῦ μηχανισμοῦ τοῦ ἀνθρώπινου σώματος καὶ

τοῦ πῶς ἠδυνήθη διὰ τῆς ἐπιστήμης νὰ τελειοποιηθῆ εἰς βαθμὸν τοιοῦτον, ὥστε νὰ διαγωνίζεταί πρὸς ἄλλα ζῶα, ἔχοντα ἕκαστον ἰδιάζοντα προσόντα: «Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, λέγει, ἐπλάσθη ἱκανὸν νὰ ζῆ μόνον ἐπὶ τῆς γῆς ἢ ἐγγύτατα αὐτῆς. Οὗτος δύναται ἄνευ τινὸς μηχανικῆς βοηθείας νὰ περιπατῆ ἐπὶ τινὰς ὥρας μὲ ταχύτητα μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ τρία ἢ τέσσαρα μίλια καθ' ὥραν. Κατ' ἐξαιρέσειν ἐν τούτοις κατῴρθωσε νὰ διανύσῃ ὀκτὼ μίλια τὴν ὥραν ἢ νὰ βαδίσῃ ἐπὶ ἑκατὸν τεσσαράκοντα ὥρας μὲ μέσον ὅρον ταχύτητος δύο μιλίων καὶ τριῶν τετάρτων. Πλὴν τούτου εὔρε τρόπον νὰ ζῆσῃ ὑπὸ συνθήκας καθ' ὑπερβολὴν διαφόρους τῶν συνήθων. Ὡς παράδειγμα ἀρκούμαι ν' ἀναφέρω ὅτι, καίτοι ἡ κανονικὴ ἀτμοσφαιρικὴ πίεσις εἶναι δεκαπέντε περίπου λίτραι κατὰ τετραγωνικὸν δάκτυλον, οἱ κ.κ. Γλαίσερχ καὶ Κόξουελ κατῴρθωσαν τῷ 1862 ν' ἀνέλθωσιν εἰς ὕψος ἐπτά μιλίων ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ ν' ἀναπνεύσωσιν ὑπὸ πίεσιν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰς τρεῖς καὶ ἡμίσειαν λίτραν. Ἄλλοι πάλιν κατῆλθον εἰς τὸ ὕδωρ μέχρι βάρους ὀγδοήκοντα ποδῶν, ὑπομείναντες πίεσιν τριάκοντα ἕξ λιτρῶν κατὰ τετραγωνικὸν δάκτυλον ἄνευ βλάβης τῆς ὑγείας τῶν. Ὑπῆρξε μάλιστα καὶ τις κατελθὼν εἰς βάθος ἑκατὸν πενήκοντα ποδῶν καὶ ἐπομένως ὑποβλήθεις εἰς πίεσιν ἐξήκοντα ἐπτά λιτρῶν, ἀλλ' οὗτος ἀπέθανεν ἐκ τῶν συνεπειῶν τοῦ τολμηροῦ πειράματος. Ὁ ἵππος δὲν δύναται μὲν νὰ βηματίσῃ ταχύτερον τοῦ ἀνθρώπου ἢ νὰ τὸν ὑπερβῆ εἰς τὸ πῆδημα κατ' ἕκτασιν ἢ ὕψος, ἀλλ' εἶναι πολὺ ταχύτερος αὐτοῦ ὅταν καλπάζῃ ἢ τριποδίζῃ (trotter), κατορθῶνων νὰ διανύσῃ ὀλόκληρον μίλιον εἰς διάστημα ἑκατὸν τριῶν δευτερολέπτων, ἤτοι τριάκοντα πέντε μίλια καθ' ὥραν ἐν καλπασμῷ καὶ εἰκοσιενεὰ ἐν τριποδισμῷ. Τὴν φυσικὴν ὁμως αὐτοῦ ταχύτητα ἐπέτυχεν ὁ ἄνθρωπος ν' αὐξήσῃ κατὰ πολὺ διὰ μηχανικῶν μέσων καὶ ἄνευ προσφυγῆς εἰς ἄλλην πλὴν τῆς τῶν μυῶνων του κινητικὴν δύναμιν. Ἡ μεγίστη κατὰ ξηρὰν ταχύτης κατωρθώθη διὰ τοῦ λεγομένου ποδηλάτου, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπέτυχόν τινες νὰ διατρέξωσιν ἐν μὲν μίλιον μὲ ταχύτητα ἀναλογοῦσαν πρὸς εἰκοσιεπτὰ καθ' ὥραν, πενήκοντα μίλια μὲ ταχύτητα εἰκοσι καθ' ὥραν, ἑκατὸν μὲ ταχύτητα δεκαεὶ καὶ ἡμίσεος, τριακόσια ὀγδοήκοντα ὀκτῶ μὲ ταχύτητα δεκαπέντε καὶ ἡμίσεος, καὶ ἑνεακόσια μὲ ταχύτητα κατὰ τι ἀνωτέραν τῶν δώδεκα. Ὁ δὲ κολυμβητῆς δύναται νὰ διατρέξῃ βραχείας μὲν ἀποστάσεις μὲ ταχύτητα τοιῶν μιλίων τὴν ὥραν, μακρὰς δὲ μὲ ταχύτητα ἐνός. Μνημονεύονται δὲ καὶ παραδείγματα κολυμβητῶν, οἵτινες κατῴρθωσαν νὰ μείνωσιν ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος ἐπὶ τέσσαρα καὶ ἡμισυ λεπτά. Αἱ φῶκαι ἐν τούτοις δύνανται κατ' ἀξιοπίστους μαρτυρίας νὰ παρακολουθῶσιν ἐπ' ἀόριστον διάστημα χρόνου ἀτμόπλοια διανύοντα δεκατέσσαρα μίλια καθ' ὥραν. Ἡ τοιαύτη ταχύτης εἶναι δεκαπενταπλασία τῆς τοῦ ἀνθρωπίνου κολυμβήματος. Ἡ ταχυτάτη ὁμως τῶν τε φυσικῶν ἢ χειροποιήτων παντὸς μεγέθους μηχανῶν ὅσαι διέσχισαν μέχρι σήμερον τὸ θαλάσσιον ὕδωρ, εἶναι τὸ

ἐν ἔτει 1887 ναυπηγηθὲν ἐν Λονδίῳ τορπιλλοβόλον «Κριός». Διὰ τῆς τοιαύτης ἐφευρέσεως μηχανμάτων τελείως ἀνεξαρτήτων ἀπὸ τῆς σωματικῆς ἡμῶν δυνάμεως δυνάμεθα νὰ διαπλέωμεν τὸ πέλαγος μὲ ταχύτητα πεντακοσίων κόμβων καθ' ἡμέραν χωρὶς νὰ στερηθῶμεν οὐδεμιᾶς τῶν οἰκιακῶν ἡμῶν ἀναπαύσεων, ὑπερβάντες οὕτω κατὰ τὴν εὐκινήσιαν τοὺς αὐτόχθονας πολίτας τῶν θαλασσιῶν ἀβύσσων. Ἀλλὰ δυστυχῶς ὑπολειπόμεθα ἀκόμη αὐτῶν κατὰ τὴν ἀσφάλειαν, ἀφοῦ οὐδὲν γνωρίζομεν παράδειγμα ἰχθύων ἢ ὑδροβίων μαστοφόρων ἀπολοσθέντων ἐκ συρράξεως ἐν ὥρᾳ ὁμίχλης ἢ συντριβέντων κατὰ βραχῶδους παραλίας. Θὰ δυνθῶμεν ἄρα διὰ τοῦ χρόνου ν' ἀποσοδήσωμεν πάντας τοὺς θαλασσίους κινδύνους; Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι οὗτοι ἤλατῶθησαν ἤδη κατὰ πολὺ διὰ τῆς μιμήσεως τῶν φυσικῶν μηχανισμῶν. Ἡ φύσις τῶ ὄντι ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὅτι τὰ σῶματα πάντων τῶν ζῶων, πλὴν μόνων τῶν κατωτάτων, εἶναι διατεταγμένα συμμετρικῶς ἑκατέρωθεν κεντρικῆς κατὰ μῆκος γραμμῆς, καὶ ἕκαστον ἄξιον λόγου μέλος εἶναι διπλοῦν καὶ ἱκανὸν νὰ λειτουργήσῃ μόνον ἐν περιπτώσει βλάβης τοῦ ἀντιστοίχου. Μόνος ὁ ὄρις, ὁ στερούμενος παντὸς μέλους, φαίνεται κατὰ πρώτην ὄψιν ὑπὸ τῆς φύσεως ἀδικηθεῖς. Καὶ ὁμως δύναται, ὡς ἔλεγεν ἐσχάτως ὁ καθηγητῆς κ. Οὐεν (Owen) νὰ ὑπερβῆ τὸν πίθηκον εἰς τὴν ἀναρρήχισιν, τὸν ἰχθύν εἰς τὸ κολυμβημα καὶ τὸ σμιοτοπόυτικον¹⁾ εἰς τὸ πῆδημα ἢ, ἀναπτύσων ἀποτόμως τοὺς κρίκους τῆς ἐρπούσης αὐτοῦ ἕλικος, νὰ ἐξορμήσῃ εἰς τὸν ἀέρα ἵνα συλλάβῃ ἐκ τῆς πτέρυγος τὸ φεῦγον πτηνόν. «Τοῦτο παρέχει ἡμῖν τὸ ὑπόδειγμα τῆς διατάσεως τῆς ἕλικος, τῆς ὑπαρχούσης ἐν τῇ φύσει πρὶν ἢ ἐφευρεθῆ ὑπὸ τῶν μηχανικῶν. Ἐχομεν καὶ πτηνά, ὡς λ. γ. τὴν βορείαν λιπαρόχηνα (pingouin), δυνάμενα νὰ βυθισθῶσι καὶ νὰ κολυμβήσωσι, ὅχι ὁμως καὶ νὰ πετάξωσι, ἐνῶ ὑπάρχουσιν ἄλλα εἶδη χηνῶν δυνάμενα καὶ νὰ βυθισθῶσι καὶ νὰ κολυμβήσωσι καὶ νὰ πετάξωσι καὶ νὰ περιπατήσωσιν. Ἡ στρουθοκάμηλος, ὡς πάντες γνωρίζουσι, καὶ ἄλλα τινὰ πτηνὰ δύνανται μόνον νὰ τρέξωσιν, ἀλλ' οὔτε νὰ πετάξωσιν οὔτε νὰ κολυμβήσωσιν, ἀπειράριθμα δὲ εἶναι τὰ εἶδη τῶν καλῶς ἵπταμένων, ἀλλὰ μετριώτατα βαδιζόντων. Ὁ ἄνθρωπος δύναται ἄνευ μηχανικῆς βοηθείας νὰ βαδίξῃ, νὰ τρέξῃ, νὰ κολυμβῇ, νὰ βυθίζεται, νὰ πηδᾷ καὶ πλείστας ἄλλας νὰ ἐκτελῇ ἀξίας λόγου ἀσκήσεις, ἀλλ' ἀποδεικνύεται τελείως ἀνίκανος πρὸς πτησιν. Αἱ ἀπειράριθμοι αὐτοῦ πτητικαὶ ἀπόπειραι ἀπέτυχον τελείως. Ὀλίγα τινὰ γεγονότα ἀρκούσι πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ τί δύνανται νὰ κατορθώσωσι τὰ πτηνὰ. Ἀγριόχηνα πτερυγίζουσα ὑπεράνω τοῦ ὕδατος κλείει αἴφνης τὰ πτερά της καὶ καταπίπτει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, βυθίζεται, ἐξαφανίζεται καὶ μετ' ὀλίγον ἀναδύει κρατούσα εἰς τὸ ῥάμφος ὀψάριον, τὸ ὁποῖον τάχιστα καταβροχθίζει» ἀφοῦ δὲ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς κολυμβήσῃ, ἀνέρχεται καὶ πάλιν εἰς τὸς ἀέρα, ὅπως διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου ἀγρεύσῃ καὶ

¹⁾ Οὕτω μετεφράσαμεν τὸ Jerboa, τὸ λεγόμενον γερμανιστὶ Springmaus. Τὸ αὐτὸ πιθανῶς ζῶον τὸ ὁποῖον ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι Σκιρτητὴν Μύν. Σ. Μ.

ἄλλον ἰχθύν. Ἡ χελιδὼν ἀναβαίνει εἰς ἰκανὸν ὕψος δι' ὀλίγων τινῶν ταχίστων κινήσεων τῶν πτερυγῶν, ἔπειτα καταπίπτει ὡς μικρὰ βάρδος ὀλισθαίνουσα εἰς τὸν ἀέρα, ἀνέρχεται καὶ πάλιν σχεδὸν μέχρι τοῦ ἀρχικοῦ ὕψους διαγράφουσα μεγάλους κύκλους ὡς δρομεὺς ἵπποδρομίου. Ὁ μέγας γύψ ὁ λεγόμενος Κόνδωρ πετᾷ εἰς τοιοῦτον ὕψος ὥστε ἀποβαίνει ἀόρατος, καίτοι ἔχων ἕκτασιν πτερυγῶν δεκαπέντε ποδῶν. Οἱ γέρανοι ἀεροποροῦσιν ἐνίοτε εἰς ὕψος τριῶν μιλίων ἄνευ τινός αἰσθητῆς κινήσεως τῶν πτερυγῶν. Ὁ ἀποδημητικὸς ἰέραξ ἐφορᾷ ἐκ τοῦ ὕψους κατὰ πέρδικος, ἂν δὲ κατορθώσῃ αὕτη διὰ τινος ἐγκαίρου κινήσεως νὰ τὸν ἀποφύγῃ, ὑψώνεται οὗτος καὶ πάλιν ὀλισθαίνων εἰς τὸν ἀέρα δι' ἰδιαίτερας τινὸς κινηματικῆς δυνάμεως, ἔπειτα στρέφεται ἀποτόμως καὶ καταπίπτει ἐπὶ τῆς ἀσφαλτοῦς ἤδη λείας. Ἡ μεγίστη τῶν ἰεράκων ταχύτης ὑπολογίζεται εἰς ἐξήκοντα μίλια καθ' ὥραν καὶ ἡ τῶν ταχυδρομικῶν περιστέρων, εἰς πενήκοντα καὶ πέντε. Αὐτὰ κατώρθωσαν νὰ διατρέξωσιν οὕτω τριακσίαι ἐννέα μίλια κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ Πητικιοῦ Συλλόγου. Ὁ δὲ ἀλβάτρος, τὸ μέγιστον τῶν πηλαμοπόδων πτηνῶν ἐκτεινόμενον εἰς πλάτος δεκαεπτὰ ποδῶν ἀπὸ τῆς μῆκος εἰς τὴν ἄλλην ἄκρην τῶν ἀνοικτῶν πτερυγῶν καὶ ζυγίζον περὶ τὰς εἰκοσι λίτρας, συνουθεύει πολλάκις ἀτιμόπλοια ἀπὸ τοῦ Εὐέλπιδος ἀρωτηρίου μέχρι Μελβούρνης, ἤτοι εἰς διάστημα πέντε χιλιάδων πεντακοσίων θαλασσίων μιλίων, χωρὶς οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ν' ἀναπαυθῆ. Ὁ ἀμερικανὸς φυσιοδίφης κ. Λαγκάστερ, ὅστις διέτριψε πέντε ὀλόκληρα ἔτη εἰς τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Φλωρίδας πρὸς μελέτην τῶν ἐκεῖ ὑδροβίων καὶ ἄλλων πτηνῶν κατέλειξεν εἰς τὸ ἐξῆς συμπέρασμα: «Καίτοι πάντα τὰ πτηνὰ ἀεροποροῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διὰ τῆς κινήσεως τῶν πτερυγῶν, ὑπάρχουσιν ἐν τούτοις πολλά, τὰ ὁποῖα δύνανται εἶτε νὰ σταθμεύωσιν εἶτε νὰ προχωρῶσι μὲ πτέρυγας ἀνοικτὰς ἀλλ' ἀκινήτους. Τὸ τοιοῦτον εἶδος πτήσεως καλεῖται «αἰώρησις» (Soaring) καὶ διακρίνει τὰ πτηνὰ τὰ ἔχοντα ἐπιφάνειαν πτερυγῶν ἀπὸ ἐνὸς μέχρι δύο τετραγωνικῶν ποδῶν δι' ἐκάστην λίτραν βάρους τοῦ σώματος αὐτῶν. Ὅσον μεγαλειτέρα εἶνε ἡ ἐπιφάνεια αὕτη ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ βᾶρος, κατὰ τοσοῦτον καὶ ἡ αἰωρητικὴ δύναμις αὐξάνει. Τὰ αἰωρούμενα πτηνὰ ἀντικρίζουσι πάντοτε τὸν ἄνεμον, ἀδύνατον δὲ εἶναι ν' ἀκινήτῳσιν ἂν δὲν πνέῃ οὗτος μετὰ ταχύτητος ἀπὸ τριῶν μέχρι πέντε μιλίων καθ' ὥραν». Ὁ κ. Λαγκάστερ καταμετρήσας τὴν ταχύτητα τῆς πτήσεως εἶδους τινὸς θαλασσίων ἀετῶν λεγομένων καταροακτῶν¹⁾ (frigates) ὥρισεν αὐτὴν εἰς ἑκατὸν μίλια καθ' ὥραν. Τὰ πτηνὰ ταῦτα δύνανται ν' ἀεροπορῶσιν ἐπὶ ὀλόκληρον ἑβδομάδα χωρὶς νὰ κουρνιασῶσιν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν, ἐνῶ οἱ ἰεράκες, οἱ γέρανοι καὶ αἱ ἀγρίογῆλαι μόνον ἐπὶ τινὰς ὥρας κατορθώνουν νὰ μείνωσι μετέωροι. Ὁ αὐτὸς φυσιοδίφης ἐμελέτησε διάφορα ἄλλα γεγονότα ἀναφερό-

μενα εἰς τὴν πτῆσιν, τὰ ὁποῖα δὲν εἶχον ἀκόμη ἐξακριβωθῆ. Ἐκάστη λίτρα βάρους τοῦ πτηνοῦ πρέπει ν' ἀντισταθμίζεται ὑπὸ ἀναλόγου ποσοῦ ὑψωτικῆς δυνάμεως. Τοῦτο δὲν δύναται νὰ κατορθωθῆ ἄλλως ἢ διὰ τῆς ὠθήσεως πρὸς τὰ κάτω τοῦ ἀκίνητου ἀέρος ἢ τῆς χρήσεως τῆς πρὸς τὰ ἄνω πνοῆς τοῦ ἀνέμου. Μέχρις ἐσχάτων ἐπεκράτει ἡ γνώμη ὅτι τὰ πτηνὰ ἦσαν ἐν ἰσότητι ὄγκου ἐλαφρότερα τῶν ἄλλων ζῶων καὶ τοῦτο ἐβόηθη αὐτὰ κατὰ πολὺ εἰς τε τὴν πτῆσιν καὶ τὸ καλύβημα. Ἐξ ἀκριβεστέρων ἐν τούτοις παρατηρήσεων ἐβελαιώθη ὅτι δὲν εἶναι ἐν ἴσῳ ὄγκῳ ἐλαφρότερα τῶν ἐπιγείων ζῶων, ἡ δὲ νηκτικὴ αὐτῶν ἰκανότης προέρχεται ἐκ τινος εἶδους παχέας ζώνης διὰ τῆς ὁποίας ἐπροίκισεν ἡ φύσις μόνον τὰ νηχόμενα ζῶα. Ἀλλὰ καίτοι οὐδεμίαν ὑφίσταται διαφορὰ εἰδικῆς βαρύτητας ἔχουσι τὰ πτηνὰ κατὰ λίτραν βάρους κινητικὴν δύναμιν τριπλασίαν τῆς τε ἀνθρωπίνης καὶ τῆς τοῦ ἵππου. Αὕτη φαίνεται προερχομένη οὐχὶ ἐκ τῆς ἀνωτέρας ἰσχύος τῶν μυῶνων, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐκ τῆς θαυμαστῆς ταχύτητος τῶν κινήσεων. Οἱ γλάροι πλήττουσι τὸν ἀέρα διὰ τῶν πτερυγῶν διακοσιᾶκις ἂν πᾶν λεπτόν, πετώντες μὲ ταχύτητα εικοσιτεσσάρων μιλίων καθ' ὥραν, αἱ δὲ υπερβόρειοι ἀγρίογῆλαι (eider-duk) πεντακοσιᾶκις. Ἀναγκαῖα συνέπεια τῆς τοιαύτης δραστηριότητος εἶναι ἡ ἀνωτέρα τοῦ σώματος θερμοκρασία, ἡ ταχύτερα χώνευσις τῆς τροφῆς καὶ ἡ ἐξ ἴσου ταχεῖα φθορὰ καὶ ἀνανέωσις τῶν ἰσθῶν. Τοῦτο ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῆς πασιγνώστου ἀδραργίας τῶν ἀκινήτων θαλασσίων πτηνῶν».

Ὁ κ. Χαλιδ μετέβη ἔπειτα εἰς τὴν ἔρευναν τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων καὶ τῶν ὅσα εἶναι δυνατὸν νὰ γείνωσι πρὸς ἀεροπορίαν διὰ δυνάμεως ἀνεξαρτήτου ἀπὸ τῶν ἡμετέρων μυῶνων, καὶ ἐπὶ τέλους ἐξήτασε τὸ ζήτημα τῶν συνεπειῶν τῆς ἐνδεχομένης ἐξαντλήσεως τῆς καυσίμου ὕλης. Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ «αἱ μεγάλαι τῶν νεωτέρων χρόνων ἐπιτυχίαι περὶ τὴν καθυπόταξιν τῆς τε φύσεως καὶ πάντων τῶν ζῶων, προήλθον ἐκ τῆς χρήσεως δυνάμεως μὴ προερχομένης ἐκ ζωικῆς πηγῆς, ἀλλ' ἐκ τῆς καταναλώσεως τοῦ ἀποταμιεύματος καυσίμου ὕλης, τῆς ὁποίας τὸ ποσὸν εἶναι κατ' ἀνάγκην περιορισμένον. Ἡ χορῆσις μηχανημάτων κινουμένων διὰ τῆς καύσεως ἠύξησεν εἰς βαθμὸν προκαλοῦντα εὐλογον περὶ τοῦ μέλλοντος ἀνησυχίαν. Ἀποβλέποντες εἰς μόνην τὴν ἄμεσον αὐξήσιν τῆς ἀνθρωπίνης εὐζωίας προέβημεν ἄνευ τῆς δευτέρας φειδοῦς εἰς τὴν ἐξαντλήσιν τῶν φυσικῶν πηγῶν δυνάμεως, ἡ σπουδαιότατη τῶν ὁποίων εἶναι οἱ γαϊάνθρακες. Τούτους ἐσπατάλησαμεν ἀσυγγνώστως πρὸς θεραπείαν πάσης ἡμῶν ἀνάγκης. Ἡ μὲν χορῆσις αὐτῶν χρονολογεῖται ἀπὸ χιλίων ἐτῶν, ἡ δὲ κατάχρησις ἀπὸ ἑκατόν. Κατὰ τοὺς ἀρμολογίους πάντα τὰ προσιτὰ κοιτάσματα γαϊάνθρακων θείλουσιν ἐξαντληθῆ ἐντὸς δέκα αἰώνων. Ἀλλὰ καὶ πενήκοντα ἂν διαρκέσωσιν αἰῶνας, τί θὰ γείνη ἀροῦ ἐκλείψωσι τελείως; Καθ' ὅσον δυνάμεθα ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ προῖδωμεν, μόναι πηγαὶ δυνάμεως θ' ἀπομείνωσιν εἰς ἡμᾶς ὁ ἄνεμος, τὸ ρεῦμα τῶν ποταμῶν καὶ τὰ ζῶα, καὶ μόνον μετὰ

¹⁾ Τὸ πτηνὸν τοῦτο μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Σουΐδα, παρὰ δὲ τοῖς ἀρχαίοις ποιηταῖς τὸ καταβόρκτης ἦτο ἐπίθετον τοῦ ἀετοῦ.

μεταφορᾶς τὰ ἰστία, αἱ κῶπαι, οἱ ἵπποι, τὰ πῶδῃα καὶ οἱ πόδες μας. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Σίρ 'Ροβέρτου Β'λ, εἰς διάστημα χρόνου οὔτε μικρότερον πεντήκοντα ἑκατομμυρίων ἐτῶν οὔτε μακρότερον τοῦ διπλασίου, ὁ ἥλιος θέλει παύσει νὰ παρέχη εἰς τὸν πλανήτην μας τὸν ἐλάχιστον ὄρον τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς συντήρησιν οἴου δῆποτε ἐμφύγου θερμότητος. Μεταξὺ τῆς ἐξαντλήσεως τοῦ ἀνθρακος καὶ τῆς τοῦ ζωοπαράγου ἡλιακοῦ θάλλου μεσολαβοῦσι λοιπὸν κατ' ἐλάχιστον ὄρον 4,995,000 ἐτῶν. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ὁ ἄνθρωπος, ἂν δὲν ἐπέλθῃ τι νεώτερον, φαίνεται προωρισμένος ν' ἀπολέσῃ πάντα ὅσα κατέκτησε τῇ βοήθειᾳ τῆς καυσίμου ὕλης, τὰ δὲ ζῶα θὰ τὸν ὑπερβῶσι καὶ πάλιν ἕκαστον εἰς τὸ στοιχεῖόν του, ἀφοῦ δύνανται κάλλιον αὐτοῦ νὰ τρέξωσι, νὰ κολυμβήσωσι καὶ νὰ πετάξωσιν ἄνευ τῆς βοήθειας ἀνθρώπων».

Σ Χ Ι Ν Ο Υ Σ Σ Α

Ἡ νησίς Σχινοῦσσα, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα πρὸ τίνος χρόνου κατέστησε γνωστότερον ὁ ἐκ τῆς ἐπιδημίας τῆς χολέρας φόβος, διαδοθείσης ψευδοῦς εἰδήσεως εἰς Ἀθήνας ὅτι ἐκεῖ ἐνέσκηψεν ἡ νόσος αὕτη, κεῖται πρὸς Μ. τῆς Νάξου, καὶ μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς Ἀμοργοῦ, μέρος ἀποτελοῦσα ἀθροίσματος αὐτῆς καὶ ἄλλων νησίδων τῆς Ῥακλειᾶς, τῶν δύο Κουφονησιῶν (Ἄνω καὶ Κάτω), τῆς Κέρου, καὶ Ἀντικέρου. Κεῖται δὲ ἐπ' αὐτῆς τῆς ὁδοῦ τῶν ἀτμοπλοίων ἀπὸ Σύρου καὶ Νάξου εἰς Ἀμοργόν.

Τὸ ὄνομα τῆς νησίδος προῆλθεν ἐκ τῶν πολλῶν ἐπ' αὐτῆς φυομένων σχίνων (*Pistacia lentiscus*), διὸ γραπτέον Σχινοῦσσα καὶ ὄχι Σχοινοῦσσα, ὅπερ ἐμφαίνει παραγωγὴν ἐκ τῶν σχοίνων τῶν κοινῶς βούρλων (*Juncus maritimus*) φυτοῦ πεδινῶν μερῶν, ἐξ οὗ ἔχουσι τὸ ὄνομα ὁ Σχοινοῦς, Σχοινίτας, ὁ Σχοῖνος, Σχοινεύς, Σχοινάτας, καὶ τὸ προσηγορικὸν σχοινίον, διότι οἱ ἀρχαῖοι κατεσκευάζον καὶ ἐκ σχοίνων ἢ βούρλων σχοινία.

Ἡ νησίς ἀπέχει τῆς μεσημβρινῆς ἄκρας τῆς Νάξου 3 μίλια, ἐκ τοῦ λιμένος δὲ τῆς Ἀμοργοῦ 16. Ἔχει περιφέρειαν 9 μιλίων, ἢ μέτρων 16.668 καὶ μήκος μέγιστον 4,600 μέτρων. Οἰκεῖται δέ, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ μνημονευθεῖσαι νησίδες, ἀποκλειστικῶν ὑπὸ Ἀμοργίνων τὸν ἀριθμὸν 110, οἰκούντων δύο χωριδία τὴν Μεσσαρίαν καὶ τὴν Παναγίαν.

Διοικητικῶς ἡ νησίς ὑπάγεται εἰς τὸν δῆμον Ἀμοργοῦ, εἶνε δὲ ὀλόκληρος κτῆμα τῆς ἐν Ἀμοργῷ Μονῆς Χοζοβιωτίσσης, ἐχούσης ἐτι ἰδιοκτησίαν αὐτῆς καὶ τὰς νήσους Κέρον καὶ Ῥακλειάν, καὶ τὰς προσκειμένας εἰς τὴν Ἀμοργὸν Γραμπονήσι καὶ Νικουριάν.

Ἡ Σχινοῦσσα δὲν ἔχει ἱστορίαν· τὸ ὄνομα αὐτῆς μόνον μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Πλινίου. Φαίνεται ὅμως ὅτι κατὰ τὴν ἀρχαιότητα κατοικεῖτο, διότι σώζονται ἐπ' αὐτῆς ἀρχαῖα ἐρεῖπια, μάλιστα ἐπὶ τοῦ ὑψη-

λοτέρου αὐτῆς βουνοῦ Προφήτου Ἰηλιοῦ, ἔνθα καὶ Παληόκαστρον· καὶ τάφοι δὲ ἀρχαῖοι πολλαχοῦ τῆς νήσου ἀνευρίσκονται. Ἀλλὰ πλὴν τούτων σώζονται ἐτι καὶ νεώτερα κτίσματα, πιθανῶς τῶν Βυζαντινῶν ἢ μᾶλλον τῶν Ἑνετικῶν χρόνων.

Τὸ ὄνομα τὸ ξενικὸν τοῦ ἐνὸς κωμιδίου τῆς νήσου Μεσσαριά (*Massaria*) μαρτυρεῖ, ὅτι ἐπὶ τῶν Ἑνετῶν ἦτο τιμᾶριον τοπάρχου τινὸς Ἑνετοῦ, ἐξ οὗ πιθανῶς περιῆλθεν ὀλόκληρος εἰς τὴν κυριότητα τῆς Μονῆς, ἐν τῇ ὁποίᾳ δυστυχῶς δὲν σώζεται τὸ ἀρχαῖον κτηματολόγιον, ὅπως γνωρίσωμεν τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπ' αὐτῆς κυριότητος.

Ἐπὶ τουρκοκρατίας εἰς αὐτὴν, καθὼς καὶ εἰς τὴν Κέρον, ἡ Μονὴ διετήρει μόνον ποιμνία, ὡς ἐξάγεται ἐξ ἐγγράφου ἐφόρου τῆς παιδείας τῷ 1825, ὅπερ ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῇ περὶ τῆς Ἀμοργοῦ μελέτῃ ἡμῶν (σελ. 84).

ὑπὸ τῶν ναυτικῶν τῆς Δύσεως γνωρίζομεν ἐκ τῶν νησιογραφῶν τοῦ Fr. Piacenza (1688) καὶ τοῦ Pasch van Krienen (1771) ἡ νησίς ἐκκαλεῖτο Pergola, ἐλέγετο δὲ καὶ Scinussa καὶ Fecussa. Ὀλόκληρον δὲ τὸ ἄθροισμα τῶν νήσων *Isole Leleadi* ὑπὸ τοῦ Piacenza. Ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦτο δὲν ἀναφέρουσιν οἱ πρὸ αὐτοῦ νησιογράφοι Porcacchi (1572) καὶ Boschini (1658).

Περὶ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἡ Σχινοῦσσα ὑπῆρξε τὸ ὄρμητήριον τῶν φρεβερῶν πειρατῶν Μουρτεζᾶ ἐκ Κάσσου, καὶ τοῦ Ἑπτανησίου Κατραμάδου.

Οἱ ἐν τῇ νήσῳ σήμερον οἰκοῦντες καὶ ἐργαζόμενοι γεωργοὶ οὐδεμίαν ἔχουσιν ἐν αὐτῇ ἰδιοκτησίαν. Ἐνοικιάζουσι τὰ κτήματα δίδοντες τὸ ἥμισυ εἰς τὴν Μονήν, ζῶσιν ὡς εἰλωτες, ἀπομεμονωμένοι, ἄνευ σχεδὸν ἐπιμιξίας πρὸς τὰς λοιπὰς νήσους, ἄνευ διδασκαλίας οἰασδῆποτε, στερούμενοι ἐν τῇ ἐργασίᾳ αὐτῶν τοῦ θερμοῦ ἐκείνου αἰσθήματος, ὅπερ κινεῖ τὸν γεωργὸν πρὸς βελτίωσιν τῆς καλλιέργειας, πρὸς αὐξήσιν τῆς δεινροφυτείας, πρὸς παραγωγὴν πλειοτέρου εἰσοδήματος ὅταν ἐργάζεται ἐπὶ ἰδίου κτήματος. Σήμερον πᾶσα ἡ προσπάθεια τῶν γεωργούντων περιορίζεται εἰς τὸ νὰ προσπορισθῶσι τὰ μέσα τῆς ὑπάρξεως, λαμβάνοντες τὸ ἥμισυ τοῦ καρποῦ ἢ τῆς παραγωγῆς τῶν ζῶων, δίδοντες τὸ ἕτερον ἥμισυ εἰς 5 ἢ 6 καλογῆρους πρὸς διατήρησιν Μονῆς μὴ ἐχούσης λόγον τινὰ ὑπάρξεως σήμερον.

Εἶνε ἀλήθεια, ἣν ὁμολογοῦσι πάντες οἱ ἐπισκεφθέντες τὴν Ἀμοργόν, ὅτι ἂν τὰ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ κτήματα τῆς Μονῆς (ἔχει δὲ τὰς εὐφοροτέρας γαίας), καὶ αἱ νησίδες Σχινοῦσσα, Κέρος καὶ Ῥακλειᾶ περιήρχοντο εἰς τὴν κτῆσιν τῶν φιλοπόνων καὶ δραστηρίων Ἀμοργίνων, ἤθελεν ἐπέλθει βελτίωσις τῶν τε κτημάτων τῶν νήσων καὶ τῆς τύχης τῶν πτωχῶν ἀγροτῶν καταπληκτικῇ, ἐξ οὗ θὰ προέκυπτεν ὠφέλεια καὶ εἰς τὴν νήσον καὶ εἰς τὸ κράτος πολὺ μεγαλειτέρα ἐκείνης, ἣν σήμερον ἔχουσιν.